

106-модда. Солиқ мажбуриятининг бажарилишини таъминлаш усуллари

Солиқ мажбуриятининг бажарилиши мол-мулк гарови, кафиллик, банк кафолати, пенялар, банкдаги ҳисобварақлар бўйича операцияларнинг тўхтатилиши ва солиқ тўловчининг мол-мулкини хатлаш билан таъминланиши мумкин.

Солиқ тўловчининг солиқ мажбуриятини бажариш бўйича таъминлаш чораси сифатида мол-мулкни хатлаш унинг аризасига кўра:

1) қимматли қоғозлар уюшган бозорида муомалада бўлган қимматли қоғозларнинг гарови ёки ушбу Кодекснинг **107-моддасида** назарда тутилган тартибда расмийлаштирилган бошқа мол-мулк гарови билан;

2) ушбу Кодекснинг **108-моддасида** назарда тутилган тартибда расмийлаштирилган учинчи шахснинг кафиллиги билан алмаштирилиши мумкин;

3) ушбу Кодекснинг **109-моддасида** назарда тутилган тартибда расмийлаштирилган банк кафолати билан.

Ушбу Кодекснинг **109-моддасида** назарда тутилган тартибда расмийлаштирилган амалдаги банк кафолати берилган тақдирда, солиқ органи солиқ тўловчига ушбу бандда назарда тутилган таъминлаш чораларини алмаштиришни рад этишга ҳақли эмас.

Солиқ мажбуриятининг бажарилишини таъминлаш усуллари, уларни қўллаш тартиби ва шартлари ушбу бобда белгиланади.

Ўзбекистон Республикасининг божхона чегараси орқали товарларни олиб ўтиш муносабати билан тўланиши

лозим бўлган солиқлар бўйича божхона тўғрисидаги қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда ва шартларда солиқ мажбуриятининг бажарилишини таъминлашнинг бошқа чоралари ҳам қўлланилиши мумкин.

107-модда. Мол-мулк гарови

Ушбу Кодексда назарда тутилган ҳолларда солиқларни тўлаш мажбурияти мол-мулк гарови билан таъминланиши мумкин.

Мол-мулк гарови солиқ органи ва гаровга қўювчи ўртасидаги шартнома билан расмийлаштирилади. Солиқ тўловчининг ўзи ёки учинчи шахс гаровга қўювчи бўлиши мумкин.

Солиқ тўловчи тегишли солиқ суммаларини ва тегишли пеняларни тўлаш бўйича мажбуриятини бажармаган тақдирда, солиқ органи ушбу мажбуриятнинг гаровга қўйилган мол-мулк қиймати ҳисобидан бажарилишини фуқаролик тўғрисидаги қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда амалга оширади.

Фуқаролик қонун ҳужжатларига мувофиқ ўзига нисбатан гаров белгиланиши мумкин бўлган мол-мулк, агар ушбу моддада бошқача қоида белгиланмаган бўлса, гаров предмети бўлиши мумкин.

Бошқа шартнома бўйича гаров предмети солиқ органи ва гаровга қўювчи ўртасидаги шартнома бўйича гаров предмети бўлиши мумкин эмас.

Гаров чоғида мол-мулк гаровга қўювчида қолиши ёхуд гаровга қўювчининг маблағлари ҳисобига солиқ органига (гаровга олувчига), гаровга қўйилган мол-мулкнинг бут

сақланишини таъминлаш мажбурияти унга юкланган ҳолда, топширилиши мумкин.

Гаровга қўйилган мол-мулкка нисбатан бирон-бир битимни, шу жумладан солиқ қарзи суммаларини узиш мақсадида битимларни тузиш фақат гаровга олувчи билан келишилган ҳолда амалга оширилиши мумкин.

Солиқ мажбуриятининг бажарилишини таъминлаш усули сифатида гаров белгилашда юзага келадиган ҳуқуқий муносабатларга нисбатан, агар солиқ тўғрисидаги қонун ҳужжатларида бошқача қоида белгиланмаган бўлса, фуқаролик қонун ҳужжатларининг қоидалари қўлланилади.

108-модда. Кафиллик

Солиқ мажбуриятини бажариш муддатлари ўзгарган тақдирда ва ушбу Кодексда назарда тутилган бошқа ҳолларда солиқларни тўлаш мажбурияти кафиллик билан таъминланиши мумкин.

Кафиллик туфайли кафил, агар солиқ тўловчи тегишли солиқ суммаларини ва тегишли пеняларни белгиланган муддатда тўламаса, солиқ органлари олдида солиқ тўловчининг солиқларни тўлаш бўйича мажбуриятини тўлиқ ҳажмда бажариш мажбуриятини олади.

Кафиллик фуқаролик тўғрисидаги қонун ҳужжатларига мувофиқ солиқ органи ва кафил ўртасидаги шартнома билан расмийлаштирилади.

Солиқ тўловчи кафиллик билан таъминланган солиқни тўлаш бўйича мажбуриятини бажармаган тақдирда, кафил ва солиқ тўловчи солидар жавобгар бўладилар.

Тўланиши бўйича мажбурият кафиллик билан таъминланган солиқ белгиланган муддатда тўланмаган ёки

тўлиқ тўланмаган тақдирда, солиқ органи солиқни тўлаш тўғрисидаги талабномани бажариш муддати тугаган кундан эътиборан беш кун ичида кафиллик шартномаси бўйича пул суммасини тўлаш тўғрисида кафилга талабнома юборади.

Агар кафил кафиллик шартномаси бўйича пул суммасини тўлаш тўғрисидаги талабномани белгиланган муддатда бажармаса, солиқ органи ушбу Кодекснинг 15-бобида назарда тутилган тартибда ва муддатларда ушбу кафилдан тўлаш мажбурияти унинг кафиллиги билан таъминланган суммаларни мажбурий равишда ундириш чораларини қўллайди.

Кафил шартномага мувофиқ ўз зиммасига олган мажбуриятларини бажаргач, кафил томонидан тўланган суммаларни, шунингдек шу суммалар бўйича фоизларни ҳамда солиқ тўловчининг мажбуриятлари бажарилиши муносабати билан кўрилган зарарларнинг ўрни қопланишини солиқ тўловчидан талаб қилиш ҳуқуқи унга ўтади.

Юридик ёки жисмоний шахс кафил бўлиши мумкин.

Солиқни тўлаш бўйича битта мажбуриятга нисбатан бир вақтнинг ўзида бир нечта кафилнинг иштирок этишига йўл қўйилади.

Солиқ мажбуриятининг бажарилишини таъминлаш бўйича чора сифатида кафиллик белгиланишида юзага келадиган ҳуқуқий муносабатларга нисбатан, агар солиқ тўғрисидаги қонун ҳужжатларида бошқача қоида назарда тутилмаган бўлса, фуқаролик қонун ҳужжатларининг қоидалари қўлланилади.

Ушбу модданинг қоидалари йиғимларни тўлашдаги кафилликка нисбатан ҳам қўлланилади.

109-модда. Банк кафолати

Солиқ мажбуриятини бажариш муддатлари ўзгарган тақдирда ва ушбу Кодексда назарда тутилган бошқа ҳолларда солиқни тўлаш мажбурияти банк кафолати билан таъминланиши мумкин.

Агар солиқ тўловчи тўланиши лозим бўлган солиқ суммаларини ва тегишли пеняларни белгиланган муддатда тўламаса, банк кафолати туфайли банк (кафолат берувчи) солиқ органлари олдида солиқ тўловчининг солиқни тўлаш бўйича мажбуриятини тўлиқ ҳажмда бажариш мажбуриятини ўз зиммасига олади.

Банк кафолати қуйидаги талабларга жавоб бериши керак:

1) кафолат қайтариб олинмайдиган ва бошқа шахсга ўтказилмайдиган бўлиши керак;

2) кафолатда солиқ органи томонидан кафолат берувчига ушбу моддада назарда тутилмаган ҳужжатларни тақдим этишга доир кўрсатма бўлиши мумкин эмас;

3) амал қилиш муддати, агар ушбу Кодексда бошқача қоида назарда тутилмаган бўлса, солиқ тўловчи томонидан банк кафолати билан таъминланган солиқ тўлаш мажбуриятини бажаришнинг белгиланган муддати ўтадиган кундан эътиборан камида олти ойдан кейин тугаши керак;

4) қайси суммага берилган бўлса, ўша сумма кафолат берувчи томонидан солиқ тўловчининг солиқни ва тегишли пеняларни тўлаш бўйича мажбурияти, агар ушбу Кодексда бошқача қоида назарда тутилмаган бўлса, тўлиқ ҳажмда бажарилишини таъминлаши керак;

5) кафолат берувчи томонидан ушбу банк кафолати бўйича пул суммасини тўлаш тўғрисидаги талабнома белгиланган муддатда бажарилмаган тақдирда, солиқ органи томонидан тўлаш мажбурияти банк кафолати билан таъминланган суммаларни кафолат берувчидан ундириш чоралари қўлланилишини назарда тутиши керак.

Кафолат берувчидан ундириш, агар солиқ органининг мазкур талабномаси кафолат берувчига банк кафолатининг амал қилиш муддати тугагунга қадар юборилган бўлса, ушбу Кодекснинг 121 ва 123-моддаларида назарда тутилган тартибда ҳамда муддатларда амалга оширилади.

Солиқ тўловчи томонидан солиқни тўлаш бўйича мажбуриятнинг бажарилиши банк кафолати билан таъминланган солиқ белгиланган муддатда тўланмаган ёки тўлиқ тўланмаган тақдирда, солиқ органи солиқни тўлаш тўғрисидаги талабномани бажариш муддати тугаган кундан эътиборан беш кун ичида кафолат берувчига банк кафолати бўйича пул суммасини тўлаш ҳақида талабнома юборади.

Банк кафолати бўйича мажбурият кафолат берувчи томонидан у банк кафолати бўйича пул суммасини тўлаш тўғрисида талабнома олган кундан эътиборан беш кун ичида бажарилиши лозим.

Кафолат берувчи солиқ органига банк кафолати бўйича пул суммасини тўлаш тўғрисидаги талабномани қаноатлантиришни рад этишга ҳақли эмас (бундан банк кафолати берилган муддат тугаганидан кейин кафолат берувчига талабнома тақдим этилган ҳоллар мустасно).

Ушбу моддада назарда тутилган қоидалар пенялар ва жарималарни тўлаш бўйича мажбуриятнинг бажарилишини таъминловчи банк кафолатларига нисбатан ҳам қўлланилади.

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги томонидан белгиланадиган тартибда ва шартларда Ўзбекистон Республикасининг юридик шахси ёки чет эл юридик шахси томонидан солиқни тўлаш мажбурияти халқаро рейтинг агентликларининг юқори рейтингига эга бўлган чет эл банкининг банк кафолати билан таъминланиши мумкин. Чет эл банкининг бундай кафолати ушбу модда учинчи қисмининг 1 — 4-бандларида назарда тутилган талабларга мос бўлиши керак.

110-модда. Пеня

Солиқ тўловчи солиқ тўғрисидаги қонун ҳужжатларида белгиланган солиқларни тўлаш муддатини бузган тақдирда тўлаши лозим бўлган пул суммаси пенядир.

Тегишли пеняларнинг суммаси тўланиши лозим бўлган солиқ суммаларидан ташқари ва солиқни тўлаш бўйича мажбуриятнинг бажарилишини таъминлашга доир бошқа чоралар, шунингдек солиқ тўғрисидаги қонун ҳужжатларини бузганлик учун жавобгарлик чоралари қўлланилишидан қатъи назар тўланади.

Пенялар, агар ушбу Кодексда бошқача қоида назарда тутилмаган бўлса, солиқ тўғрисидаги қонун ҳужжатларида белгиланган солиқни тўлаш кунидан кейинги кундан бошлаб солиқни тўлаш бўйича мажбуриятни бажариш кечиктирилган ҳар бир календарь кун учун ҳисобланади.

Солиқни тўлаш бўйича кечиктириш (бўлиб-бўлиб тўлаш) имкониятини бериш тўғрисида ариза берилганлиги тўланиши лозим бўлган солиқ суммасига пенялар ҳисобланишини тўхтатиб турмайди.

Солиқ тўловчи, унинг банкдаги ҳисобварақлари бўйича операцияларнинг тўхтатилиши ёки пул маблағларига тақик қўйилиши шаклидаги солиқ органининг ундириш тўғрисида

таъминот чоралари ҳақидаги қарори қабул қилинганлиги сабабли тўлай олмаган солиқ қарзига пеня ҳисобланмайди. Бундай ҳолда пенялар кўрсатиб ўтилган ҳолатларнинг бутун амал қилиш даври учун ҳисобланмайди.

Солиқни ҳисоблаш ва тўлаш тартиби ҳақида ёки солиқ тўғрисидаги қонун ҳужжатларини қўллашга доир бошқа масалалар бўйича молия ёки солиқ органи (унинг мансабдор шахси) томонидан ўз ваколатлари доирасида солиқ тўловчига ёки номуайян доирадаги шахсларга берилган ёзма тушунтиришларни бажариши натижасида солиқ тўловчида ҳосил бўлган солиқ бўйича қарз суммасига пеня ҳисобланмайди.

Пенялар солиқ мониторингини ўтказиш жараёнида солиқ органининг солиқ тўловчига юборилган асосли фикрини бажариши натижасида солиқ тўловчида ҳосил бўлган солиқ бўйича қарз суммасига ҳам ҳисобланмайди.

Ушбу модданинг **олтинчи** ва **еттинчи қисмларида** кўрсатилган ҳолатлар, шу органнинг моҳияти ва мазмунига кўра солиқ қарзи ҳосил бўлган солиқ (ҳисобот) даврларига тааллуқли тегишли ҳужжат мавжуд бўлган тақдирда, шундай ҳужжат қабул қилинган санадан қатъи назар, аниқланади.

Ушбу модданинг **олтинчи** ва **еттинчи қисмлари** қоидалари, агар солиқ органининг мазкур ёзма тушунтиришлари ёки асослантирилган фикри солиқ тўловчи томонидан тақдим этилган тўлиқ бўлмаган ёки нотўғри ахборотга асосланган бўлса, қўлланилмайди.

Ҳар бир кечиктирилган кун учун пенялар солиқнинг тўланмаган суммасидан келиб чиқиб фоизларда белгиланади.

Пенянинг фоиз ставкаси Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг шу даврда амалда бўлган қайта молиялаш ставкасининг уч юздан бирига тенг этиб қабул қилинади.

Пенялар тегишли солиқ тўланадиган бюджетга (давлат мақсадли жамғармасига) тўланади.

Пенялар солиқ тўловчининг банкдаги ҳисобварақларидаги пул маблағлари ҳисобидан, шунингдек солиқ тўловчининг бошқа мол-мулки ҳисобидан ушбу Кодекснинг **15-бобида** назарда тутилган тартибда мажбурий равишда ундирилиши мумкин.

Юридик шахслардан ва якка тартибдаги тадбиркорлардан пеняни мажбурий равишда ундириш ушбу Кодекснинг **121 — 124-моддаларида** назарда тутилган тартибда, бошқа жисмоний шахслардан эса — ушбу Кодекснинг **125-моддасида** назарда тутилган тартибда амалга оширилади.

Ушбу Кодекснинг 120-моддаси **еттинчи — саккизинчи қисмларида** назарда тутилган ҳолларда юридик шахслардан ва якка тартибдаги тадбиркорлардан пеняни мажбурий равишда ундириш суд тартибида амалга оширилади.

Ушбу моддада назарда тутилган қоидалар солиқ агентларига ҳам татбиқ этилади.

111-модда. Банклардаги ҳисобварақлар бўйича операцияларни тўхтатиб туриш

Солиқ тўловчининг (солиқ агентининг) банкдаги ҳисобварақлари бўйича операцияларни тўхтатиб туриш тўғрисидаги қарор солиқ органининг раҳбари (раҳбар ўринбосари) томонидан ўн кундан кўп бўлмаган муддатга

қабул қилиниши мумкин. Солиқ тўловчининг (солиқ агентининг) банкдаги ҳисобварақлари бўйича операцияларни ўн кундан кўп муддатга тўхтатиб туриш тўғрисидаги қарор солиқ органининг илтимосномасига асосан суд томонидан қабул қилиниши мумкин. Бунда солиқ тўловчининг (солиқ агентининг) банк ҳисобварақлари бўйича операциялари суд томонидан қарор қабул қилингунга қадар тўхтатиб турилади.

Солиқ тўловчининг (солиқ агентининг) банкдаги ҳисобварақлари бўйича операцияларни тўхтатиб туриш тўғрисида қарор электрон шаклда солиқ органи томонидан банкка юборилади. Бир вақтнинг ўзида солиқ органи томонидан солиқ тўловчининг шахсий кабинетига унинг банкдаги ҳисобварақлари бўйича операциялар тўхтатиб турилиши тўғрисида хабарнома бунинг сабабларини кўрсатган ҳолда юборилади.

Юридик шахслар ва якка тартибдаги тадбиркорларнинг банкдаги ҳисобварақлари бўйича операцияларни тўхтатиб туриш солиқ органи томонидан мазкур солиқ тўловчиларнинг (солиқ агентларининг) солиқ мажбуриятлари бажарилишини таъминлаш учун қуйидаги ҳолларда қўлланилиши мумкин:

1) ушбу солиқ тўловчи (солиқ агенти) томонидан солиқ органига молиявий ва (ёки) солиқ ҳисоботи бундай ҳисоботни тақдим этишнинг белгиланган муддати тугаганидан кейин ўн кун ичида тақдим этилмаганда;

2) солиқ тўловчи (солиқ агенти) томонидан солиқ органининг камерал солиқ текшируви натижалари бўйича талабномасига тушунтиришлар ва (ёки) тузатишлар белгиланган муддатда тақдим этилмаганда, шунингдек

солиқ тўловчи томонидан солиқ органи талаб қилган ҳужжатлар тақдим этилмаганда;

3) солиқ текширувини ўтказаяётган солиқ органларининг мансабдор шахсларини кўрсатилган ҳудудга ёки бинога (бундан турар жойлар мустасно) киришига тўсқинлик қилишда. Солиқ органи мансабдор шахсининг киришига тўсқинлик қилиниши унинг ўзи ва текширилаётган шахс томонидан имзоланадиган далолатнома билан расмийлаштирилади. Бундай далолатнома асосида солиқ органи банкдаги ҳисобварақлар бўйича операцияларни тўхтатиб туради;

4) солиқ тўловчининг (солиқ агентининг) ўзи кўрсатган манзилда йўқлигида.

Солиқ тўловчининг (солиқ агентининг) банкдаги ҳисобварақ бўйича операцияларнинг тўхтатиб турилиши банклар томонидан солиқ тўловчининг (солиқ агентининг) барча ҳисобварақлари бўйича барча чиқим операциялари тўхтатиб турилишини аниқлатади.

Солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гуруҳининг масъул иштирокчиси томонидан солиқ ҳисоботи бундай ҳисоботни тақдим этишнинг белгиланган муддати ўтгач ўн кун ичида тақдим этилмаган тақдирда, банкдаги ҳисобварақлар бўйича операцияларни тўхтатиб туриш тўғрисидаги қарор масъул иштирокчининг ёки ушбу консолидациялашган гуруҳ барча иштирокчиларининг операцияларига нисбатан солиқ органи раҳбари (унинг ўринбосари) томонидан қабул қилиниши мумкин.

Солиқ тўловчининг (солиқ агентининг) банкдаги ҳисобварақ бўйича операцияларнинг тўхтатиб турилиши фуқаролик қонун ҳужжатларига мувофиқ биринчи навбатда кўрсатилган тўловларга, шунингдек қонун ҳужжатларига

мувофиқ ундирувга йўл қўйилмайдиган банклардаги ҳисобварақларга татбиқ этилмайди.

112-модда. Солиқ тўловчининг (солиқ агентининг) банклардаги ҳисобварақлари бўйича операцияларни тўхтатиб туриш тўғрисидаги қарорни бекор қилиш тартиби

Солиқ тўловчининг (солиқ агентининг) банклардаги ҳисобварақлари бўйича операцияларни тўхтатиб туриш тўғрисидаги қарор қуйидагилар асосида қарор қабул қилинган тақдирда бекор қилинади:

1) ушбу Кодекснинг 111-моддаси учинчи қисми **1-банди** асосида — солиқ тўловчи (солиқ агенти) томонидан молиявий ва (ёки) солиқ ҳисоботи тақдим этилган кундан кейин бир кундан кечиртирмасдан;

2) ушбу Кодекснинг 111-моддаси учинчи қисми **2-банди** асосида — солиқ органининг талабига жавобан ҳужжатлар, тушунтиришлар ва (ёки) тузатишлар тақдим этилган куни;

3) ушбу Кодекснинг 111-моддаси учинчи қисми **3-банди** асосида — солиқ органининг текширув ўтказётган мансабдор шахсларига кириш ҳуқуқи берилган кундан кейин бир кундан кечиктирмай;

4) ушбу Кодекснинг 111-моддаси учинчи қисми **4-банди** асосида — солиқ тўловчининг (солиқ агентининг) у маълум қилган манзилида йўқлигининг асослилиги солиқ органи томонидан эътироф этилган кундан кейин бир кундан кечиктирмай. Бундай эътироф учун солиқ тўловчининг вакили солиқ тўловчи ҳисобда турган жойдаги солиқ органига зарур тушунтиришларни шахсан тақдим этиши шарт.

Солиқ тўловчи (солиқ агенти) бошқа солиқ органида ҳисобга қўйилганда, агар ҳисобда туриш жойи ўзгарганлиги ҳақидаги маълумотлар олдинги ҳисобда туриш жойидаги солиқ органига маълум бўлмаса, шунингдек техник хатолар юз берганда ва бошқа шу каби ҳолларда солиқ тўловчининг ҳисобга олинган жойда йўқлиги асосли деб эътироф этилиши мумкин.

Солиқ тўловчининг (солиқ агентининг) унинг филиали ёки алоҳида бўлинмаси ҳисобда турган жойда ёхуд солиқ солиш объекти ҳисобланган мулк жойлашган ерда йўқлиги, хусусан филиал ёки алоҳида бўлинма тугатилган ёки кўрсатилган мулк реализация қилинган тақдирда асосли деб эътироф этилиши мумкин.

Солиқ тўловчининг (солиқ агентининг) банкдаги ҳисобварақлари бўйича операцияларни тўхтатиб туришни бекор қилиш тўғрисидаги қарор банкка электрон шаклда бундай қарор қабул қилинган кундан кейинги кундан кечиктирмай юборилади.

Солиқ тўловчининг (солиқ агентининг) банкдаги ҳисобварақлари бўйича операцияларни тўхтатиб туриш ва тўхтатиб туришни бекор қилиш тўғрисидаги солиқ органининг қарорларини банкка электрон шаклда юбориш тартибини Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитаси билан келишилган ҳолда белгилайди.

Солиқ органи томонидан солиқ тўловчининг (солиқ агентининг) банкдаги ҳисобварақлари бўйича операцияларни тўхтатиб туриш тўғрисидаги қарорни бекор қилиш муддати ёки бундай қарорни банкка юбориш муддати бузилган тақдирда тўхтатиб туриш режими амал қилган пул маблағлари суммасига фоизлар ҳисобланади, бу

фоизлар солиқ органи томонидан солиқ тўловчига (солиқ агентига) муддат бузилган ҳар бир календарь кун учун тўланиши лозим.

Агар солиқ органи солиқ тўловчининг (солиқ агентининг) ҳисобварақлари бўйича операцияларни тўхтатиб туриш тўғрисида ноқонуний қарор чиқарган бўлса, тўхтатиб туриш режими амал қилган пул маблағлари суммасига нисбатан банк солиқ тўловчининг (солиқ агентининг) банкдаги ҳисобварақлари бўйича операцияларни тўхтатиб туриш тўғрисидаги қарорни олган кундан эътиборан то уни бекор қилиш тўғрисидаги қарорни олгунга қадар ҳар бир календарь кун учун ушбу солиқ тўловчига тўланиши лозим бўлган фоизлар ҳисобланади.

Ушбу модданинг **олтинчи** ва **еттинчи қисмларида** кўрсатилган ҳолларда, фоиз ставкаси солиқ тўловчининг (солиқ агентининг) банкдаги ҳисобварақлари бўйича операциялар ноқонуний тўхтатиб турилган, солиқ органи солиқ тўловчининг (солиқ агентининг) банкдаги ҳисобварақлари бўйича операцияларни тўхтатиб туриш тўғрисидаги қарорни бекор қилиш ёки солиқ тўловчининг (солиқ агентининг) банкдаги ҳисобварақлари бўйича операцияларни тўхтатиб туришни бекор қилиш тўғрисидаги қарорни банкка юбориш муддатини бузган кунларда амал қилган Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг қайта молиялаштириш ставкасига тенг этиб қабул қилинади.

113-модда. Банклардаги ҳисобварақлар бўйича операцияларни тўхтатиб туриш тўғрисидаги қарорларнинг банклар томонидан бажарилиши тартиби

Солиқ органининг солиқ тўловчининг (солиқ агентининг) банкдаги ҳисобварақлари бўйича

операцияларни тўхтатиб туриш тўғрисидаги қарори банк томонидан сўзсиз бажарилиши лозим.

Солиқ органининг қарорига кўра ҳисобварақлар бўйича операциялар тўхтатиб турилиши оқибатида солиқ тўловчи (солиқ агенти) кўрган зарар учун банк жавобгар бўлмайди.

Агар ушбу Кодекснинг 111-моддаси **биринчи қисмида** бошқача қоида назарда тутилмаган бўлса, солиқ тўловчининг (солиқ агентининг) банкдаги ҳисобварақлари бўйича операцияларни тўхтатиб туриш банк солиқ тўловчининг банкдаги ҳисобварақлари бўйича операцияларни тўхтатиб туриш тўғрисида солиқ органининг қарорини олган кундан эътиборан, то солиқ органининг ушбу тўхтатиб туришни бекор қилиш тўғрисидаги қарори олинадиган кунга қадар амал қилади.

Солиқ тўловчининг (солиқ агентининг) ҳисобварақлари бўйича операцияларни тўхтатиб туриш тўғрисидаги қарор банкка электрон шаклда юборилганда, банк томонидан ушбу қарор олинган сана ва вақтни белгилаш тартиби Ўзбекистон Республикаси Давлат солиқ қўмитаси томонидан Ўзбекистон Республикаси Марказий банки билан келишилган ҳолда белгиланади.

Агар солиқ тўловчининг (солиқ агентининг) ҳисобварақлари бўйича операцияларни тўхтатиб туриш тўғрисидаги қарор қабул қилинганидан сўнг солиқ тўловчининг (солиқ агентининг) номи ва (ёки) унинг солиқ органининг ушбу қарорига мувофиқ операциялар тўхтатиб турилган банкдаги ҳисобварағи реквизитлари ўзгарса, мазкур қарор банк томонидан ўз номини ўзгартирган солиқ тўловчига (солиқ агенти) ва реквизитлари ўзгартирилган ҳисобвараққа нисбатан ижро этилиши шарт.

Солиқ тўловчининг (солиқ агентининг) банкдаги ҳисобварақлари бўйича операцияларни тўхтатиб туриш тўғрисида солиқ органи ёки суднинг қарорини олганидан кейин банклар ушбу солиқ тўловчига (солиқ агентига) янги ҳисобварақлар, омонатлар ва депозитлар очишга ҳақли эмас, бундан қонун ҳужжатларига мувофиқ ундирув йўл қўйилмайдиган ҳисобварақлар мустасно.

114-модда. Мол-мулкни хатлаш

Солиқ органининг солиқ тўловчи бўлган юридик шахснинг мол-мулкига нисбатан мулк ҳуқуқини чеклашга доир ҳаракати солиқ қарзини ундириш тўғрисидаги қарорнинг бажарилишини таъминлаш усули сифатида мол-мулкни хатлашдир.

Солиқ қарзи бўйича солиқ тўловчиларнинг мол-мулкни хатлаш суд қарорига кўра амалга оширилади. Солиқ тўловчи томонидан солиқ қарзи тан олинган тақдирда, солиқ органи қарори асосида солиқ тўловчининг солиқ қарзи бўйича мол-мулкига тақиқ қўйиши мумкин.

Солиқ тўловчининг солиқ қарзи бўйича унинг мол-мулкни хатлаш солиқ тўловчига солиқ қарзини узиш тўғрисидаги талабнома юборилган кундан бошлаб ўн беш календарь кун ичида у томонидан тўлиқ бажарилмаган тақдирда амалга оширилади.

Мол-мулкни хатлаш тўлиқ ёки қисман бўлиши мумкин.

Мол-мулкни тўлиқ хатлаш солиқ тўловчининг ўз мол-мулкига нисбатан ҳуқуқларини шундай чеклашки, бунда у хатланган мол-мулкни тасарруф этишга ҳақли эмас, ушбу мол-мулкка эгалик қилиш ва ундан фойдаланиш эса солиқ органининг рухсати билан ҳамда унинг назорати остида амалга оширилади.

Мол-мулкни қисман хатлаш солиқ тўловчининг ўз мол-мулкига нисбатан ҳуқуқларини шундай чеклашки, бунда ушбу мол-мулкка эгалик қилиш, ундан фойдаланиш ва уни тасарруф этиш солиқ органининг рухсати билан ва унинг назорати остида амалга оширилади.

Мол-мулкни хатлаш солиқ тўловчининг банкдаги ҳисобварақларида пул маблағлари етарли бўлмаган ёки йўқ бўлган тақдирда фақат солиқни (пеняни, жаримани) тўлаш мажбурияти унинг ана шу мол-мулки ҳисобидан бажарилишини таъминлаш учун қўлланилиши мумкин.

Мол-мулкни хатлаш ушбу Кодекснинг [117-моддасига](#) мувофиқ солиқ органи томонидан солиқ қарзини ундириш тўғрисидаги талабнома солиқ тўловчига юборилгандан сўнг қўлланилиши мумкин.

Солиқ тўловчининг барча мол-мулки хатлаб қўйилиши мумкин.

Фақат солиқ қарзини узиш учун зарур ва етарли бўлган мол-мулк хатлаб қўйилиши лозим.

Ўзбекистон Республикасида доимий муассаса орқали фаолиятни амалга оширмайдиган чет эл юридик шахсининг кўчмас мулки объекти, мазкур кўчмас мулки объектининг қиймати ундириладиган солиқ қарзи суммасидан ортиқ бўлганда, Ўзбекистон Республикаси ҳудудида ушбу чет эл шахсининг ундирув қаратилиши мумкин бўлган бошқа мол-мулки бўлмаган тақдирда хатлаб қўйилади.

Солиқ тўловчининг мол-мулкини хатлаш тўғрисидаги қарор солиқ органининг раҳбари (раҳбар ўринбосари) томонидан тегишли қарор шаклида қабул қилинади.

Солиқ тўловчининг мол-мулкини хатлаш холислар иштирокида амалга оширилади.

Мол-мулкни хатлашни амалга оширувчи орган мол-мулкни хатлаш чоғида солиқ тўловчининг (унинг қонуний ва (ёки) ваколатли вакилининг) иштирок этишини рад қилишга ҳақли эмас.

Хатлашни амалга оширишда холислар, мутахассислар сифатида иштирок этувчи шахсларга, шунингдек солиқ тўловчига (унинг вакилига) уларнинг ҳуқуқлари ва мажбуриятлари тушунтирилади.

Мол-мулкни хатлаш олдидан хатлашни амалга оширувчи мансабдор шахслар солиқ тўловчига (унинг вакилига) хатлаб қўйиш тўғрисидаги қарорни ва ўзларининг ваколатларини тасдиқловчи ҳужжатларни кўрсатиши шарт.

Хатлашни амалга оширишда мол-мулкни хатлаш тўғрисида баённома тузилади.

Мол-мулкни хатлаш тўғрисидаги баённомада ёки унга илова қилинадиган рўйхатда хатланиши лозим бўлган мол-мулк санаб ўтилади ва тавсифланади, ашёларнинг номи, миқдори ва хусусий аломатлари, имкони бўлганда уларнинг қиймати кўрсатилади.

Хатланиши лозим бўлган барча ашёлар холисларга ва солиқ тўловчига (унинг вакилига) кўрсатилади.

Мол-мулкни хатлаб қўйиш тўғрисида қарор чиқарган солиқ органининг раҳбари (раҳбар ўринбосари) хатлаб қўйилган мол-мулк туриши лозим бўлган жойни белгилайди.

Хатлаб қўйилган мол-мулкни бошқа шахсга беришга (бундан хатлашни қўллаган солиқ органининг назорати остида ёки рухсати билан амалга оширилиши мустасно), растрата қилишга ёки яширишга йўл қўйилмайди.

Мол-мулкни хатлаб қўйиш тўғрисида ўзига нисбатан қарор қабул қилинган солиқ тўловчининг илтимосига кўра, солиқ органи мол-мулкни хатлашни ушбу Кодекснинг 107-моддасига мувофиқ мол-мулк гаровига алмаштиришга ҳақли.

Солиқ қарзи узилган ва (ёки) ушбу Кодекснинг 107-моддасига мувофиқ мол-мулк гарови тўғрисида шартнома тузилган тақдирда, мол-мулкни хатлаш тўғрисидаги қарор солиқ органининг ваколатли мансабдор шахси томонидан бекор қилинади.

Солиқ органи мол-мулкни хатлаш тўғрисидаги қарор бекор қилингани тўғрисида солиқ тўловчини ушбу қарор қабул қилинган кундан кейин беш кун ичида хабардор қилади.

Мол-мулкни хатлаш тўғрисидаги қарор мол-мулк хатлаб қўйилган пайтдан то ушбу қарор уни чиқарган солиқ органининг ваколатли мансабдор шахси томонидан бекор қилингунга қадар ёхуд ушбу қарор юқори турувчи солиқ органи ёки суд томонидан бекор қилингунга қадар амал қилади.

Ушбу моддада белгиланган қоидалар юридик шахс бўлган солиқ агентининг мол-мулкни хатлашга нисбатан ҳам қўлланилади.

Солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гуруҳи бўйича фойда солиғига доир солиқ мажбуриятларининг бажарилишини таъминлаш мақсадида ушбу модданинг қоидалари қуйидаги хусусиятларни ҳисобга олган ҳолда қўлланилади:

биринчи навбатда ушбу солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гуруҳи масъул иштирокчисининг мол-мулки хатланади;

солиқ тўловчиларнинг консолидациялашган гуруҳи масъул иштирокчисининг мол-мулки ушбу солиқ мажбуриятини бажариш учун етарли бўлмаган тақдирда, солиқ органи етишмаган сумма қисмида ушбу консолидациялашган гуруҳнинг бошқа иштирокчиларига тегишли мол-мулкни хатлашга ҳақли. Бунда солиқ органининг раҳбари (унинг ўринбосари) солиқ тўловчилар тўғрисидаги мавжуд ахборот асосида солиқ тўловчилар консолидациялашган гуруҳининг бошқа иштирокчилари мол-мулкни қайси кетма-кетликда хатлашни мустақил равишда белгилайди.